

Euroopa Liidu
Nõukogu

Brüssel, 6. juuni 2023
(OR. en)

9367/23

Institutsioonidevaheline
dokument:
2023/0161(NLE)

ECOFIN 435
FIN 528
UEM 99

SEADUSANDLIKUD AKTID JA MUUD DOKUMENDID

Teema: NÕUKOGU RAKENDUSOTSUS, millega muudetakse nõukogu 29. oktoobri 2021. aasta rakendusotsust, millega kiidetakse heaks Eesti taaste- ja vastupidavuskavale antud hinnang

NÕUKOGU RAKENDUSOTSUS,

...

**millega muudetakse nõukogu 29. oktoobri 2021. aasta rakendusotsust, millega
kiidetakse heaks Eesti taaste- ja vastupidavuskavale antud hinnang**

EUROOPA LIIDU NÕUKOGU,

võttes arvesse Euroopa Liidu toimimise lepingut,

võttes arvesse Euroopa Parlamendi ja nõukogu 12. veebruari 2021. aasta määrust (EL) 2021/241,
millega luuakse taaste- ja vastupidavusraha¹, eriti selle artiklit 20 lõiget 1,

võttes arvesse Euroopa Komisjoni ettepanekut

¹ ELT L 57, 18.2.2021, lk 17.

ning arvestades järgmist:

- (1) Pärast seda, kui Eesti esitas 18. juunil 2021 riikliku taaste- ja vastupidavuskava, tegi komisjon nõukogule ettepaneku anda sellele positiivne hinnang. 29. oktoobril 2021 kiitis nõukogu selle positiivse hinnangu rakendusotsusega (edaspidi „nõukogu 29. oktoobri 2021. aasta rakendusotsus“)¹ heaks.
- (2) Vastavalt määruse (EL) 2021/241 artikli 11 lõikele 2 tuleks igale riigile tagastamatus vormis antava maksimaalse rahalise toetuse arvutust määruhes sätestatud metoodika kohaselt ajakohastada 30. juuniks 2022. 30. juunil 2022 esitas komisjon ajakohastamise tulemused Euroopa Parlamendile ja nõukogule.
- (3) 9. märtsil 2023 esitas Eesti kooskõlas määruse (EL) 2021/241 artikliga 21c komisjonile muudetud riikliku taaste- ja vastupidavuskava, sealhulgas REPowerEU peatüki.
- (4) Muudetud taaste- ja vastupidavuskavas võetakse vastavalt määruse (EL) 2021/241 artikli 18 lõikele 2 arvesse ka ajakohastatud maksimaalset rahalist toetust ja see sisaldab põhjendatud taotlust komisjonile muuta nõukogu 29. oktoobri 2021. aasta rakendusotsust vastavalt määruse (EL) 2021/241 artikli 21 lõikele 1, pidades silmas, et taaste- ja vastupidavuskava ei ole objektiivsete asjaolude tõttu enam võimalik teatud osas täita. Eesti taaste- ja vastupidavuskavasse tehtud muudatused puudutavad 22 meetet.

¹ Vt dokumente ST 12532/21 INIT ja ST 12532/21 ADD 1 veebilehel <http://register.consilium.europa.eu>.

- (5) Nõukogu esitas 12. juulil 2022 Euroopa poolaasta raames Eestile soovitusel. Eelkõige soovitas nõukogu Eestil suurendada avaliku sektori investeeringuid rohe- ja digipöördesse ning energiajulgeolekusse, sealhulgas kasutades määrusega (EL) 2021/241 loodud taaste- ja vastupidavusrahasut, algatust „REPowerEU“ ja muid ELi vahendeid. Samuti soovitas nõukogu tugevdada sotsiaalkaitset, sealhulgas laiendada töötushüvitiste katvust, hõlmates eelkõige lühiajalist tööd tegevad ja ebatüüpilises töösuhtes olevad inimesed. Samuti soovitati parandada pikaajalise hoolduse taskukohasust ja kvaliteeti, eelkõige tagades pikaajalise hoolduse kestliku rahastamise ning integreerides tervishoiu- ja sotsiaalteenused. Lisaks soovitas nõukogu Eestil vähendada üldist sõltuvust fossiilkütustest ja mitmekesistada fossiilkütuste importi, kiirendada taastuvate energiaallikate kasutuselevõttu, sealhulgas lihtsustades veelgi loamenetlusi, tagades piisava ühendusvõimsuse ja tugevdades riigisisest elektrivõrku. Nõukogu soovitas Eestil suurendada energiatõhusust, sealhulgas hoonete energiatõhusust, et vähendada energiatarbimist. Lisaks kutsus nõukogu Eestit üles suurendama jõupingutusi transpordisüsteemi kestlikkuse parandamiseks, sealhulgas raudteevõrgu elektrifitseerimise kaudu ja suurendades stiimuleid kestliku ja vähem saastava transpordi edendamiseks, sealhulgas maanteeõidukipargi uuendamiseks. Olles hinnanud muudetud riikliku taaste- ja vastupidavuskava esitamise ajal 2019., 2020. ja 2021. aasta riigipõhiste soovitusel rakendamisel tehtud edusamme, leiab komisjon, et sotsiaalkaitse tugevdamist käsitleva soovitusel täitmisel on tehtud mõningaid edusamme. Vähem edusamme on tehtud seoses soovitusel vähendada üldist sõltuvust fossiilkütustest.

- (6) Muudetud taaste- ja vastupidavuskava esitati pärast konsultatsioone, mis korraldati kooskõlas riikliku õigusraamistikuga, kaasates kohalikke ja piirkondlikke omavalitsusi, sotsiaalpartnereid, kodanikuühiskonna organisatsioone, noorteorganisatsioone ja muid asjaomaseid sidusrühmi. Kokkuvõtte konsultatsioonidest esitati koos muudetud riikliku taaste- ja vastupidavuskavaga. Kooskõlas määruse (EL) 2021/241 artikliga 19 hindas komisjon muudetud taaste- ja vastupidavuskava asjakohasust, tulemuslikkust, tõhusust ja sidusust, kooskõlas kõnealuse määruse V lisas esitatud hindamissuunistega.

Ajakohastamine vastavalt määruse (EL) 2021/241 artikli 18 lõikele 2

- (7) Eesti esitatud muudetud taaste- ja vastupidavuskavast on välja jäetud kolm meetet, et võtta arvesse ajakohastatud maksimaalset rahalist toetust. Eesti on selgitanud, et kuna Eesti maksimaalne rahaline toetus vähenes 969 299 213 eurolt¹ 863 271 631 eurole,² ei ole enam võimalik rahastada kõiki algse Eesti taaste- ja vastupidavuskava meetmeid. Eesti on selgitanud, et teatavad meetmed tuleks välja jätta vahendite eraldamise vähenemise tõttu ning võttes arvesse kulude suurenemist ja tarneahela häireid, mis mõjutavad nende meetmete rakendamist.

¹ See summa vastab rahaeraldise summale, mis jääb alles pärast seda, kui määruse (EL) 2021/241 artikli 6 lõikes 2 osutatud kuludest on maha arvatud Eesti proportsionaalne osa, ning mis arvutatakse kõnealuse määruse artiklis 11 sätestatud metoodika kohaselt.

² See summa vastab rahaeraldise summale, mis jääb alles pärast seda, kui määruse (EL) 2021/241 artikli 6 lõikes 2 osutatud kuludest on maha arvatud Eesti proportsionaalne osa, ning mis arvutatakse kõnealuse määruse artiklis 11 sätestatud metoodika kohaselt.

- (8) Muudetud taaste- ja vastupidavuskava ei sisalda enam teatavaid komponendi 5 (säätsev transport) ja komponendi 6 (tervishoid ja sotsiaalkaitse) meetmeid. See puudutab meedet 5.2 (investeering: läänesuunalise Tallinna-Rohuküla raudteeliini uue lõigu rajamine), meedet 5.3 (investeering: Rail Balticu mitmeliigilise ühisterminali ehitamine Tallinnasse) ja meedet 6.5 (investeering: mitmeotstarbelise meditsiinkopteri võimekuse loomine). Meede 5.2 seisneb läänesuunalise Tallinna-Rohuküla raudteeliini uue lõigu rajamises. Meede 5.3 seisneb Rail Balticu mitmeliigilise ühisterminali ehitamises Tallinnasse, osana üleeuroopalise transpordivõrgu (TEN-T) Põhjamere-Läänemere koridori uuest raudteetaristu projektist. Meede 6.5 seisneb kahe mitmeotstarbelise meditsiinkopteri ostmises, samuti on kavas osta kopterite kasutuseks vajalik lisavarustus ja hooldustarvikud, tagada kopterite käitamiseks vajaliku personali esmane koolitamine ning ehitada erakorralise meditsiini keskuste juurde kopteri maandumisplatsid. Seepärast tuleks nende meetmete ning nendega seotud eesmärkide ja sihtide kirjeldus nõukogu 29. oktoobri 2021. aasta rakendusotsusest välja jätta.

Taaste- ja vastupidavuskava muutmine vastavalt määruse (EL) 2021/241 artiklile 21

- (9) Eesti taaste- ja vastupidavuskavasse objektiivsete asjaolude tõttu tehtud muudatused puudutavad 19 meedet.

- (10) Eesti on selgitanud, et kaks meetet ei ole saavutatavad Venemaa Ukraina-vastase agressiooni mõju tõttu. Viimase tõttu otsustati lisada meetme 6.2 (investeering: Põhja-Eesti meditsiinilinnaku asutamine) raames kavandatud haiglale maa-alusele korrusele varjend. Lisaks suurest inflatsioonist ja tarneahelate häiretest tulenevatele kuludele suurendaks selline ehitustegevus veelgi kulusid ning põhjustaks viivitusi sel määral, et ehitustööd ei saaks valmis 2026. aastaks. See toob kaasa ka Põhja-Eesti meditsiinilinnaku väljajätmise. See puudutab meetme 6.2 (investeering: Põhja-Eesti meditsiinilinnaku asutamine) eesmärgi ja sihte järjekorranumbriga 99–105. Lisaks on Eesti selgitanud, et komponendi 6 (tervishoid ja sotsiaalkaitse) meetme 6.1 (reform: Eesti tervishoiukorralduse terviklik muutmine) eesmärgi 94 nime tuleb muuta, sest seoses Põhja-Eesti meditsiinilinnaku väljajätmisega ei ole enam vaja muuta asjakohaseid õigusakte, et lisada meditsiinilinnak haiglate nimekirja. Lisaks on Eesti selgitanud, et mitte kõiki komponendi 6 (tervishoid ja sotsiaalkaitse) meetme 6.1 (reform: Eesti tervishoiukorralduse terviklik muutmine) eesmärgi 96 elemente ei ole võimalik saavutada esialgse tähtaja jooksul. Viivitus on tingitud vajadusest pidada esmatähtsaks seadusloomet ja anda suuniseid meditsiiniõdedele, kes toetasid Ukrainast pärit pagulasi, ning see puudutab üksnes õdede jaoks uue hüvitamissüsteemi loomist.

See viivitus ei mõjuta arstide ja proviisorite hüvitamissüsteemi muudatusi. Seetõttu on eesmärk 96 jagatud kaheks eesmärgiks ja meditsiiniõdede kulude hüvitamise süsteemi loomine lükati edasi 2024. aasta teise kvartalis. Selle põhjal on Eesti taotlenud meetme 6.1 kahe eesmärgi muutmist ning meetme 6.2 eespool nimetatud eesmärkide ja sihtide väljajätmist. Nõukogu 29. oktoobri 2021. aasta rakendusotsust tuleks vastavalt muuta.

- (11) Eesti on selgitanud, et kolm meetet ei ole enam saavutatavad algses taaste- ja vastupidavuskavas prognoositud kuludega, sest kõrge inflatsioon ja tarneahela häired on meetmete hinnangulisi kulusid märkimisväärselt suurendanud. Inflatsioon oli kogu 2022. aasta jooksul kõrge ja jõudis haripunkti 2022. aasta augustis, mil ühtlustatud tarbijahinnaindeks kasvas võrreldes 2021. aasta augustiga 25,2 %. Kõrge inflatsiooni peamiseks põhjuseks on energiahinnad, mis on tõusnud eelkõige seoses Venemaa agressiooniga Ukraina vastu. Kiiresti on tõusnud ka muud hinnad. Näiteks ehitushindade tõus kiirenes 2021. aastal märkimisväärselt, peamiselt ehitusmaterjalide tarnehäirete tõttu, ning hinnatõus kiirenes 2022. aasta esimeses kvartalis veelgi seoses Venemaa Ukraina-vastasest agressioonist tingitud ehitusmaterjalide ja tööjõu nappusega. Eesti sõnul on see muutnud võimatuks hankida teatavaid suuremahulisi investeeringuid, mis sisaldasid algses taaste- ja vastupidavuskavas 2020. aasta hinnaproгноosi alusel.

See puudutab komponendi 4 (energia ja energiatõhusus) meetme 4.5 (investeering: elektrivõrgu tugevdamise programm taastuvenergia tootmisvõimekuse tõstmiseks ning kliimamuutustega (nt tormid) kohanemiseks) eesmärgi ja sihte järjekorranumbriga 74–75, meetme 4.6 (investeering: tööstusaladel elektritootmisseadmete kasutuselevõtu hoogustamise programm) eesmärgi ja sihte järjekorranumbriga 76 ja 77 ning meetme 4.7 (investeering: energiasalvestuse pilootprogramm) eesmärgi ja sihte järjekorranumbriga 78 ja 79. Selle põhjal on Eesti selle asemel, et vähendada vastavate sihtide eesmärgi võrreldes algse taaste- ja vastupidavuskavaga, need meetmed taaste- ja vastupidavuskavas säilitanud, hüvitades nende suurenenud hinnangulised kulud ressurssidest, mis on vabanenud muude meetmete väljajätmisega kooskõlas määruse (EL) 2021/241 artikliga 21. Nende meetmete ning nendega seotud eesmärkide ja sihtide kirjeldus jääb samaks.

- (12) Eesti on selgitanud, et üks meede ei ole enam saavutatav algse taaste- ja vastupidavuskava ajakava raames ja seal prognoositud kuludega, sest kõrge inflatsioon ja tarneahela häired on põhjustanud viivitusi ehitustöodes ja suurendanud märkimisväärselt meetmete kulusid. See puudutab komponendi 5 (säästev transport) meetme 5.4 (investeering: Tallinna Vanasadama trammiliini rajamine) sihti järjekorranumbriga 91. Selle põhjal on Eesti taotlenud rakendamise ajakava pikendamist ning kooskõlas määruse (EL) 2021/241 artikliga 21 muude meetmete väljajätmisega vabanenud vahendite kasutamist, et selle meetme hinnatõusu katta. Nõukogu 29. oktoobri 2021. aasta rakendusotsust tuleks vastavalt muuta.

- (13) Eesti on selgitanud, et kaks meetet ei ole enam saavutatavad palgakulude märkimisväärse suurenemise ja tööjõupuuduse tõttu IT-sektoris. See puudutab komponendi 1 (ettevõtete digipööre) meetme 1.2 (investeering: e-ehituse arendamine) sihti järjekorranumbriga 6 ja meetme 1.3 (investeering: e-veoselehe teenuste arendamine) sihte järjekorranumbriga 8 ja 9. Selle põhjal on Eesti taotlenud nende kahe meetme vastavate sihtide vähendamist võrreldes algse taaste- ja vastupidavuskavaga. Nõukogu 29. oktoobri 2021. aasta rakendusotsust tuleks vastavalt muuta.
- (14) Eesti on selgitanud, et neli meetet ei ole enam saavutatavad, sest tarneahela häired, ootamatud probleemid, viivitused hangetes ja menetlused on põhjustanud viivitusi meetmete rakendamisel. See puudutab komponendi 3 (digiriik) meetme 3.8 (investeering: väga suure läbilaskevõimega lairibavõrkude ehitamine) sihti järjekorranumbriga 61. Selle põhjal on Eesti taotlenud selle sihi rakendamise ajakava pikendamist. Ühe investeeringu puhul on Eesti lisaks eespool nimetatud põhjustele selgitanud, et komponendi 2 (ettevõtete rohepöörde kiirendamine) meetme 2.7 (investeering: tingimuste ja võimaluste loomine taastuenergia põhinevate rohelise vesiniku tehnoloogiate kasutuselevõtuks) eesmärk järjekorranumbriga 42 ei ole ajakava raames enam saavutatav, sest Eesti pidi oma projektikonkursi ümber kujundama üldise grupierandi määruse¹ lõpliku muudatuse põhjal, mis kiideti heaks pärast seda, kui Eesti oli oma algse projektikonkursi välja töötanud.

¹ Komisjoni 17. juuni 2014. aasta määrus (EL) nr 651/2014 ELi aluslepingu artiklite 107 ja 108 kohaldamise kohta, millega teatavat liiki abi tunnistatakse siseturuga kokkusobivaks (ELT L 187, 26.6.2014, lk 1).

Seepärast on Eesti taotlenud selle eesmärgi rakendamise ajakava pikendamist. Ühe reformi ja ühe investeeringu puhul on lisaks eespool nimetatud põhjustele katkenud halduslane töövoog, kuna oli vaja kiiresti integreerida Ukraina sõja eest põgenevaid inimesi. See puudutab komponendi 1 (ettevõtete digipööre) meetme 1.4 (reform: oskuste reform ettevõtete digipöördeks) sihti järjekorranumbriga 14 ning komponendi 2 (ettevõtete rohepöörde kiirendamine) meetme 2.2 (investeering: roheoskused ettevõtete rohepöörde toetamiseks) sihti järjekorranumbriga 26. Seepärast on Eesti taotlenud nende kahe sihi rakendamise ajakava pikendamist ja meetmega 1.4 seotud koolitustegevuse registreerimiseks kasutatava IT-platvormi nime muutmist. Nõukogu 29. oktoobri 2021. aasta rakendusotsust tuleks vastavalt muuta.

- (15) Lisaks on Eesti taotlenud määruse (EL) 2021/241 artikli 21 kohase meetmete väljajätmise tõttu vabanenud vahendite kasutamist, et suurendada kahe meetme ambitsioonikust ja lisada muudetud taaste- ja vastupidavuskavasse viis uut meetet. Ühel juhul väljendub suurem ambitsioonikus kõrgemates sihtides. See puudutab komponendi 2 (ettevõtete rohepöörde kiirendamine) meetme 2.5 (investeering: ressursitõhusate rohetehnoloogiate kasutuselevõtt) sihte järjekorranumbriga 35 ja 36. Seepärast on Eesti taotlenud nende kahe sihi suurendamist. Teisel juhul väljendub suurem ambitsioonikus täiendavas sihis. See puudutab komponendi 4 (energeetika ja energiatõhusus) meetme 4.3 (investeering: väikeelamute rekonstrueerimise toetamine) sihti järjekorranumbriga 69a.

Seepärast on Eesti taotlenud ühe sihi lisamist nendele meetmetele taaste- ja vastupidavuskavasse. Viie uue meetme lisamine puudutab komponendi 2 (ettevõtete rohepöörde kiirendamine) meetme 2.8 (investeering: varustuskindluse investeeringutoetus) eesmäärke ja sihte järjekorranumbriga 43a, 43b ja 43c, komponendi 4 (energeetika ja energiatõhusus) meetme 4.8 (investeering: avamere tuuleparkide arendamise edendamine) sihte järjekorranumbriga 80a, 80b ja 80c, komponendi 5 (säästev transport) meetme 5.2.a (investeering: mitmeotstarbeline töölaev) eesmäärke ja sihte järjekorranumbriga 84a ja 85a ning meetme 5.3.a (investeering: Rail Balticu viaduktide ehitamine) eesmäärke ja sihte järjekorranumbriga 86a ja 87a ja komponendi 6 (tervishoid ja sotsiaalkaitse) meetme 6.2.a (TERVIKUMi ehitamine) eesmäärke ja sihte järjekorranumbriga 99a ja 100a. Seepärast on Eesti taotlenud nende viie meetme eesmärkide ja sihtide lisamist taaste- ja vastupidavuskavasse. Nõukogu 29. oktoobri 2021. aasta rakendusotsust tuleks vastavalt muuta.

- (16) Komisjon leiab, et Eesti esitatud põhjendused õigustavad määruse (EL) 2021/241 artikli 18 lõike 2 kohast ajakohastamist ja kõnealuse määruse artikli 21 lõike 2 kohast muutmist.

Tehniliste vigade parandamine

- (17) Nõukogu 29. oktoobri 2021. aasta rakendusotsuse tekstist on leitud üks tehniline viga, mis mõjutab ühe meetme kahte sihti. Nõukogu 29. oktoobri 2021. aasta rakendusotsust tuleks muuta, et parandada see tehniline viga, mis ei kajasta komisjonile 18. juunil 2021 esitatud taaste- ja vastupidavuskava sisu nii, nagu komisjon ja Eesti selles kokku leppisid. Tehniline viga puudutab komponendi 2 (ettevõtete rohepöörde kiirendamine) meetme 2.6 (investeering: rohefond) sihte järjekorranumbriga 39 ja 40. Need parandused ei mõjuta asjaomase meetme rakendamist.

REPowerEU peatükk, mis põhineb määruse (EL) 2021/241 artiklil 21

- (18) REPowerEU peatükk sisaldab ühte laiendatud reformi ja kahte uut investeeringut. Reformi 8.1 eesmärk on hõlbustada taastuvate energiaallikate kasutuselevõttu. Tuginedes reformile 4.4, tehakse reformiga kindlaks tuuleenergia kasutuselevõtuks sobivad valdkonnad, ühtlustatakse taastuvenienergiaprojektide lubade andmise raamistikku, keskendudes tuuleenergiale, ning suurendatakse lubasid väljastavate asutuste suutlikkust. Investeeringu 8.2 eesmärk on suurendada elektri jaotusvõrgu võimsust, et suurendada taastuvenienergia tootmise rajatiste juurdepääsu võrgule. Investeeringul 8.3 on kaks eesmärki. Esiteks on selle eesmärk luua vajalikud regulatiivsed, organisatsioonilised ja rahalised tingimused kestliku biogaasi ja biometaan tootmise ja kasutamise suurendamiseks.

Teiseks on investeeringu 8.3 eesmärk suurendada kestliku biometaan tootmise ülesseatud võimsust. REPowerEU meetmete panus taastuvate energiaallikate kasutuselevõttu peaks aitama ületada energiavarustuse puudujääke ja seega vähendada kõrgete energiahindade ohtu. Sellest peaksid saama kasu kõik tarbijad, kaasa arvatud kõige haavatavamad tarbijad. Samuti on Eesti teatanud, et kasutab riigieelarve vahendeid, et rahastada sihipäraseid meetmeid kütteostuvõimetuse vastu võitlemiseks.

- (19) Komisjon on hinnanud muudetud taaste- ja vastupidavuskava, sealhulgas REPowerEU peatükki, määruse (EL) 2021/241 artikli 19 lõikes 3 sätestatud hindamiskriteeriumide alusel.

Kuue samba rakendamisele kaasa aitavad tasakaalustatud lahendused

- (20) Vastavalt määruse (EL) 2021/241 artikli 19 lõike 3 punktile a ja V lisa kriteeriumile 2.1 sisaldab muudetud taaste- ja vastupidavuskava, sealhulgas REPowerEU peatükk, suures ulatuses (hinne A) liikmesriigi majanduslikule ja sotsiaalsele olukorrale vastavaid mitmekülgseid ja piisavalt hästi tasakaalustatud lahendusi, mis aitavad asjakohasel moel kaasa kõigi kuue, kõnealuse määruse artiklis 3 osutatud samba rakendamisele, võttes arvesse asjaomase liikmesriigi eriomaseid probleeme ja rahalise toetuse suurust.

- (21) Komisjon on seisukohal, et taaste- ja vastupidavuskava muutmine koos REPowerEU peatükiga mõjutab üksnes hinnangut riikliku taaste- ja vastupidavuskava panuse kohta esimesse sambasse (rohepööre). Teiste sammaste puhul ei mõjuta taaste- ja vastupidavuskava kavandatud muudatuste laad ja ulatus taaste- ja vastupidavuskava eelmist hindamist, mille kohaselt on taaste- ja vastupidavuskava üldiselt terviklik ja piisavalt tasakaalustatud vastus majandus- ja sotsiaalsele olukorrale, ega taaste- ja vastupidavuskava asjakohast panust kõigisse kuude määruse (EL) 2021/241 artiklis 3 osutatud sambasse. Muudatusega tugevdatakse jätkuvalt riigi tervishoiualast ning majanduse, sotsiaalvaldkonna ja institutsionaalset vastupidavust, nagu on kirjeldatud viiendas sambas. Eelkõige aitab Põhja-Eesti meditsiinilinnaku asendamine TERVIKUMiga parandada Eesti tervishoiusüsteemi vastupanuvõimet ja juurdepääsetavust. Säästva transpordi komponendi puhul jätkatakse uute meetmetega (näiteks Rail Balticu viaduktide ja mitmeotstarbelise töölaeva ehitamine) üleminekut säästvamale transpordile rohelise samba raames ning transpordiühenduste parandamist sotsiaalse ja territoriaalse ühtekuuluvuse neljanda samba raames, sarnaselt varasemate meetmetega, mis puudutavad Rail Balticu mitmeliigilise ühisterminali ehitamist ja Tallinna-Rohuküla läänepoolse raudteelõigu ehitamist.
- (22) Seoses esimese sambaga sisaldab Eesti muudetud taaste- ja vastupidavuskava koos REPowerEU peatükiga lisameetmeid keskkonnaprobleemide lahendamiseks, eelkõige komponendi 2 (ettevõtete rohepööre), komponendi 4 (energiatõhusus), komponendi 5 (säästev transport) ja komponendi 8 (REPowerEU peatükk) raames.

- (23) Rohepöördega seotud probleeme käsitletakse komponendi 2 uue investeeringu 2.8 raames, mille eesmärk on toetada tööstusettevõtete üleminekut fossiilenergialt alternatiivsetele energiaallikatele. Abikõlblikud alternatiivsed energiaallikad on tuule- ja päikeseenergia, säästev biogaas ja maapõueenergia, elektrifitseerimine ja ühendus tõhusate kaugküttesüsteemidega. Üleminekul teistele kütuseliikidele on positiivne mõju kliimamuutuste leevendamise, energiajulgeoleku ja taskukohasuse seisukohast.
- (24) Komponendi 4 alla kuuluva meetmega avamere tuuleparkide arendamise edendamiseks tehakse olulisi jõupingutusi, et arendada taastuvaid energiaallikaid ja suurendada seeläbi taastuvenergia osakaalu Eesti energiaallikate jaotuses. Uute taastuvenergia tootmise rajatiste ehitamine aitab minna üle kliimaneutraalsele energiatootmisele ja vähendada sõltuvust fossiilkütustest.
- (25) Komponendi 5 raames lisatud uued säästva transpordi meetmed aitavad arendada keskkonnahoidlikumaid transpordiliike ja suurendada kliimasõbralike transpordiliikide osakaalu, peamiselt raudtee- ja meretranspordi kaudu. Rail Balticu viie viadukti ehitamine aitab arendada uut elektrifitseeritud raudteeühendust ja uus vähese heitega töölaev toetab muu hulgas bioloogilise mitmekesisuse kaitset. Need investeeringud aitavad Eestil edendada üleminekut kliimasõbralikumatele transpordiliikidele ja aitavad kaasa transpordisektori heitkoguste pikaajalisele vähendamisele.

- (26) REPowerEU peatükis esitatud meetmed aitavad saavutada liidu 2030. aasta kliimaeesmärgi ja ELi 2050. aasta kliimanetraalsuse eesmärgi, kuna nendega stimuleeritakse taastuvenergia kasutuselevõttu. Täpsemalt kavatseb Eesti komponendi 8 raames võtta meetmeid, mis hõlbustavad taastuvate energiaallikate kasutuselevõttu, suurendavad taastuvenergia tootmise juurdepääsu elektrijaotusvõrgule ning suurendavad kestliku biometaani tootmist ja kasutuselevõttu. Neli viiest uuest meetmest muudetud taaste- ja vastupidavuskavas ja kõik kolm REPowerEU peatükis esitatud meetet peaksid panustama märkimisväärselt rohepöördesse, sealhulgas elurikkusesse, või sellest tulenevate probleemide lahendamisse.

Kõigi või suure osa riigipõhistes soovitustes nimetatud probleemide lahendamine

- (27) Vastavalt määruse (EL) 2021/241 artikli 19 lõike 3 punktile b ja V lisa punktile 2.2 peaks taaste- ja vastupidavuskava aitama tulemuslikult lahendada kõiki probleeme, mis on esile toodud asjakohastes Eestile mõeldud riigipõhistes soovitustes (sh nende eelarveosades) või muudes asjakohastes Euroopa poolaasta raames komisjonis ametlikult vastu võetud dokumentides, või suurt osa nendest (hinne A). Eelkõige võetakse muudetud taaste- ja vastupidavuskavas arvesse 2022. aasta riigipõhist soovitusi energia valdkonna kohta.

- (28) Muudetud taaste- ja vastupidavuskava sisaldab ulatuslikke üksteist vastastikku tugevdavaid reforme ja investeeringuid, mis aitavad tõhusalt lahendada kõiki või suurt osa majanduslikke ja sotsiaalseid probleeme, mis on esile toodud riigipõhistes soovitustes, mille nõukogu esitas Eestile Euroopa poolaasta raames 2022. aastal. Energia valdkonnas soovitas nõukogu vähendada üldist sõltuvust fossiilkütustest ja mitmekesistada fossiilkütuste impordi, kiirendada taastuvate energiaallikate kasutuselevõttu, sealhulgas lihtsustades veelgi loamenetlusi, tagades piisava ühendusvõimsuse ja tugevdades riigisisest elektrivõrku. Uute investeeringute ja reformide eesmärk on suurendada energiajulgeolekut, hõlbustada avamere tuuleenergia kasutuselevõttu, suurendada jaotusvõrgu võimsust, lihtsustada taastuvenergiaprojektide loamenetlusi ning soodustada kestliku biometaanitootmist ja kasutamist. Selle tulemusena peaksid meetmed aitama vähendada üldist sõltuvust fossiilkütustest, kiirendades taastuvate energiaallikate kasutuselevõttu, nagu on Eestile soovitatud 2022. aasta riigipõhistes soovitustes. Muudetud taaste- ja vastupidavuskava on samuti suurendanud ambitsioone investeerida rohkem väikeste eluhoonete renoveerimisse ja kiirendada ressursitõhusa keskkonnahoidliku tehnoloogia kasutuselevõttu kooskõlas 2022. aasta riigipõhiste soovitustega. Eesti on tegelenud fossiilkütuste impordi mitmekesistamisega ja piisava ühendusvõimsuse tagamisega seotud probleemidega ka ilma taaste- ja vastupidavuskava ressursideta. Fossiilkütuste impordi mitmekesistamise osas on Eesti pingutused võimaldanud tal lõpetada Venemaa gaasi ostmise, tehes näiteks koostööd Soomega, et luua ujuvhoidla ja taasgaasistamisrajatis.

Ühendusvõimsuse osas jätkab Eesti jõupingutusi oma elektrivõrgu sünkroniseerimiseks ELi elektrivõrguga. Transpordisüsteemi kestlikkust parandatakse investeeringutega Rail Balticu viaduktidesse ja mitmeotstarbelisse laeva kooskõlas 2022. aasta riigipõhiste soovitustega vähese heitega transpordi kohta. Viljandi uue tervisekeskuse TERVIKUMi ehitamine edendab tervishoiu- ja sotsiaalteenuste osutamist integreeritud viisil. See aitab järgida riigipõhiseid soovitusi parandada tervishoiu- ja sotsiaalteenuste osutamist integreeritud viisil.

- (29) Taaste- ja vastupidavuskava on aluseks edasistele reformidele sotsiaal- ja tervishoiusektoris, et lahendada tervishoiutöötajate nappuse probleemi, parandada kõigi hooldusvajadusega inimeste pikaajalise hoolduse kvaliteeti ja kättesaadavust, laiendada töötushüvitistega kaetust ja vähendada soolist palgalõhet, eelkõige suurendades palkade läbipaistvust. Taaste- ja vastupidavuskava meetmed majanduse süsinikuheite vähendamiseks on peamiselt seotud investeeringutega. Mis puutub reformidesse, siis esitatakse konkreetsed meetmed põlevkivi järkjärguliseks kasutuselt kõrvaldamiseks energiasektori riiklikus arengukavas eeldatavasti alles 2025. aasta lõpus.

- (30) Eesti taaste- ja vastupidavuskava kohaldamisalast välja jäävaks tuleb pidada soovitusi, mille eesmärk on tagada, et riiklikult rahastatavate jooksvate kulude kasv oleks kooskõlas üldiselt neutraalse eelarvepoliitikaga, võttes arvesse jätkuvat ajutist ja suunatud toetust kodumajapidamistele ja ettevõtetele, kes on energiahindade tõusu suhtes kõige haavatavamad, ning Ukrainast põgenevatele inimestele, olenemata sellest, et Eesti jätkab 2023. aastal taaste- ja vastupidavusrahastu tagastamatu toetuse kasutamist, et rahastada täiendavaid investeeringuid majanduse taastamise toetuseks.

Põhimõte „ei kahjusta oluliselt“

- (31) Vastavalt määruse (EL) 2021/241 artikli 19 lõike 3 punktile d ja V lisa kriteeriumile 2.4 tagatakse taaste- ja vastupidavuskavaga eeldatavasti, et ükski taaste- ja vastupidavuskavas sisalduv reformide ja investeerimisprojektide elluviimise meede ei kahjusta oluliselt keskkonnanäesmärkide saavutamist (hinne A) Euroopa Parlamendi ja nõukogu määruse (EL) 2020/852¹ artikli 17 tähenduses (põhimõte „ei kahjusta oluliselt“).

¹ Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrus (EL) 2020/852, 18. juuni 2020, millega kehtestatakse kestlike investeeringute hõlbustamise raamistik ja muudetakse määrust (EL) 2019/2088 (ELT L 198, 22.6.2020, lk 13).

- (32) Muudetud taaste- ja vastupidavuskavas hinnatakse vastavust põhimõttega „ei kahjusta oluliselt järgides metoodikat, mis on esitatud komisjoni teatises „Tehnilised suunised põhimõtte „ei kahjusta oluliselt“ kohaldamise kohta taaste- ja vastupidavusrahastu puhul“¹. Iga muudetud reformi ja investeeringut on hinnatud süstemaatiliselt ning kahes etapis. Hindamise käigus jõutakse järeldusele, et ühegi muudetud meetmega ei kaasne olulise kahju oht, või kui tehakse kindlaks, et oht on olemas, korraldatakse üksikasjalikum hindamine, mis näitab olulise kahju puudumist. Eesti on teatanud uute meetmete, sealhulgas REPowerEU peatükis esitatud meetmete üksikasjalikust hindamisest. Ükski REPowerEU peatükis esitatud meetmetest ei nõudnud erandit põhimõttest „ei kahjusta oluliselt“. Vajaduse korral sätestatakse meetet käsitlevas õigusaktis põhimõtte „ei kahjusta oluliselt“hindamise nõuded ja selle põhimõtte järgimine määratakse kindlaks meetme ühe eesmärgi või sihi raames. Esitatud teabe põhjal võib järeldada, et ükski meede ei kahjusta oluliselt keskkonnanäesmärke määruse (EL) 2020/852 artikli 17 tähenduses.

Panus REPowerEU eesmärkide saavutamisse

- (33) Vastavalt määruse (EL) 2021/241 artikli 19 lõike 3 punktile da ja V lisa kriteeriumile 2.12 peaks REPowerEU peatükk suures ulatuses (hinne A) tulemuslikult kaasa aitama energiapuudusele, liidu energiavarustuse mitmekesistamisele, taastuvate energiaallikate kasutuselevõtu ja energiatõhususe suurendamisele, energiasalvestusvõimsuse suurendamisele või fossiilkütustest sõltuvuse vajalikule vähendamisele enne 2030. aastat.

¹ ELT C 58, 18.2.2021, lk 1.

- (34) REPowerEU peatüki meetmete rakendamine peaks aitama eelkõige kaasa määruse (EL) 2021/241 artikli 21c lõike 3 punktides b ja e sätestatud eesmärkide saavutamisele. Taastuvenergiaprojektide loamenetluste reform ja kestliku biometaanimeede aitavad kaasa kõnealuse määruse eesmärgi 21c lõike 3 punktile b, st liidu energiaravustuse mitmekesistamisele, suurendades taastuvenergia osakaalu ja kiirendades selle kasutuselevõttu ning suurendades kestliku biometaanitootmist ja kasutuselevõttu. Elektrivõrku tehtud investeering on suunatud kõnealuse määruse eesmärgi 21c lõike 3 punktile e, milleks on fossiilkütustest sõltuvuse vajalik vähendamine enne 2030. aastat, parandades sisemist ülekandevõimsust, kõrvaldades jaotusvõrgu kitsaskohad ja kiirendades taastuvate energiaallikate integreerimist.
- (35) REPowerEU meetmed on kooskõlas Eesti poliitikaraamistikuga, mille eesmärk on vähendada kasvuhoonegaaside heitkoguseid ja suurendada taastuvate energiaallikate osakaalu. Meetmed tugevdavad ka algses taaste- ja vastupidavuskavas sisalduvaid meetmeid, mis käsitlevad energia salvestamist, elektrivõrgu tugevdamist ja taastuvenergia edendamist tööstuspiirkondades, kuna nende tulemusel suureneb taastuvenergia osakaal.
- (36) REPowerEU meetmed keskenduvad seega väga suurel määral taastuvate energiaallikate kasutuselevõtule ja nende integreerimisele elektrivõrku, mis võimaldab Eestil suurendada kohalike energiaallikate osakaalu oma energiaallikate jaotuses. See vähendab vajadust importida kütuseallikaid ja suurendab seega riigi energiajulgeolekut.

Piiriülese või mitut riiki hõlmava mõõtmelise või mõjuga projektid

- (37) Vastavalt määruse (EL) 2021/241 artikli 19 lõike 3 punktile db ja V lisa kriteeriumile 2.13 peaksid REPowerEU peatükis sisalduvad meetmed olema suures ulatuses (hinne A) piiriülese või mitut riiki hõlmava mõõtmelise või mõjuga. Muudetud määruse (EL) 2021/241 tähenduses on kõik kolm REPowerEU peatükis esitatud meetet ja seega 100 % selle hinnangulistest kuludest piiriülese või mitut riiki hõlmava mõõtmelise või mõjuga. REPowerEU peatükis esitatud meetmed aitavad otseselt kaasa taastuvenergia tootmisele ja taastuvate energiaallikate võrku integreerimisele. Selle tulemusena aitavad need vähendada sõltuvust fossiilkütustest ja vähendada energianõudlust ning seetõttu leitakse, et neil on positiivne piiriülene mõju, nagu on sätestatud komisjoni suunistes seoses kavaga „REPowerEU“.

Panus rohepöördesse, sealhulgas elurikkusesse

- (38) Vastavalt määruse (EL) 2021/241 artikli 19 lõike 3 punktile e ja V lisa kriteeriumile 2.5 sisaldab taaste- ja vastupidavuskava meetmeid, mis aitavad suures ulatuses (hinne A) kaasa rohepöördele, sealhulgas elurikkusele, või sellest tulenevate probleemide lahendamisele. Kliimaeesmärkide saavutamist toetavad meetmed moodustavad 59,4 % taaste- ja vastupidavuskava kogueraldisest ja 77,6 % REPowerEU peatükis sisalduvate meetmete hinnangulisest kogukulust, mis on arvatud vastavalt määruse (EL) 2021/241 VI lisas esitatud metoodikale. Vastavalt kõnealuse määruse artiklile 17 on muudetud taaste- ja vastupidavuskava koos REPowerEU peatükiga kooskõlas riiklikus energia- ja kliimakavas (2021–2030) sisalduva teabega.

- (39) Lisaks Eesti algses taaste- ja vastupidavuskavas sisalduvatele rohepöörde meetmetele ettevõtetes, energia ja energiatõhususe ning säästva transpordi komponentidele, laiendatakse muudetud taaste- ja vastupidavuskavas energiatõhususe, energia salvestamise ja elektrivõrgu tugevdamise meetmeid. Uute meetmetega paneb Eesti rõhku tuuleenergia kasutuselevõttu takistavate asjaolude kõrvaldamisele ja innustab ettevõtjaid taastuvaid energiaallikaid kasutusele võtma. Mitmeotstarbelisse saastetõrjelaeva tehtava investeeringuga seatakse esikohale ka bioloogiline mitmekesisus, mida algses taaste- ja vastupidavuskavas sõnaselgelt ei käsitletud.
- (40) Mis puudutab Eesti taaste- ja vastupidavuskava REPowerEU peatükis esitatud meetmete panust 2030. aasta kliimaeesmärkide ja ELi 2050. aastaks kliimaneutraalsuse eesmärgi saavutamisse, siis on nende eesmärk ühelt poolt stimuleerida taastuenergia laiemat kasutuselevõttu ning teiselt poolt arendada konkreetsemalt kestliku biogaasi ja kestliku biometaani tootmist kohalikest ressurssidest. Täpsemalt kavatseb Eesti komponendi 8 raames võtta meetmeid, mis hõlbustavad taastuvate energiaallikate kasutuselevõttu, suurendavad taastuenergia tootmise juurdepääsu elektrijaotusvõrgule ning suurendavad kestliku biometaani tootmist ja kasutuselevõttu kooskõlas Euroopa Parlamendi ja nõukogu direktiiviga (EL) 2018/2001¹.

¹ Euroopa Parlamendi ja nõukogu 11. detsembri 2018. aasta direktiiv (EL) 2018/2001 taastuvatest energiaallikatest toodetud energia kasutamise edendamise kohta (ELT L 328, 21.12.2018, lk 82).

- (41) Nendel meetmetel on püsiv mõju, kuna nendega kiirendatakse fossiilkütuste järkjärgulist kasutuselt kõrvaldamist, et luua Eestis jätkusuutlik taastuvenergia süsteem. Need vähendavad märkimisväärselt Eestis kasutatava energia kasvuhooonegaaside heitemahukust ning aitavad seeläbi saavutada 2030. aasta kliimaeesmärke ja eesmärki saavutada 2050. aastaks liidu kliimaneutraalsus.
- (42) Võttes arvesse Eesti taaste- ja vastupidavuskava vähenenud maksimaalset rahalist toetust ja rohepööret soodustavate uute meetmete lisamist, on taaste- ja vastupidavuskava panus kliimameetmetesse suurenenud 41,5 %-lt 59,4 %-le.

Panus digipöördesse

- (43) Vastavalt määruse (EL) 2021/241 artikli 19 lõike 3 punktile f ja V lisa kriteeriumile 2.6 sisaldab muudetud taaste- ja vastupidavuskava meetmeid, mis aitavad suures ulatuses kaasa digipöördele või sellest tulenevate probleemide lahendamisele. Digieesmärkide saavutamist toetavad meetmed moodustavad 24,1 % muudetud taaste- ja vastupidavuskava kogueraldisest, mis on arvutatud vastavalt määruse (EL) 2021/241 VII lisas esitatud metoodikale.
- (44) Nõukogu 29. oktoobri 2021. aasta rakendusotsuses esitatud positiivne hinnang digipöördesse antavale panusele jääb kehtima. Muudetud taaste- ja vastupidavuskava sisaldab digipöördega seotud nelja meetme väikseid muudatusi ega sisalda uusi meetmeid, mis aitavad kaasa digipöördele.

- (45) Võttes arvesse Eesti taaste- ja vastupidavuskava maksimaalse rahalise toetuse vähenemist, on taaste- ja vastupidavuskava digipanuse, välja arvatud REPowerEU peatükk, vastavalt artikli 21c lõikele 5 suurenenud 21,5 %-lt 24,1 %-le.

Seire ja rakendamine

- (46) Vastavalt määruse (EL) 2021/241 artikli 19 lõike 3 punktile h ja V lisa kriteeriumile 2.8 on muudetud taaste- ja vastupidavuskavas, sealhulgas REPowerEU peatükis kavandatud kord piisav (hinne A), et tagada taaste- ja vastupidavuskava, sealhulgas kavandatud ajakava eesmärkide ja sihtide ning nendega seotud näitajate tõhus seire ja rakendamine.
- (47) Eesti taaste- ja vastupidavuskava kavandatud muudatuste laad ja ulatus ei mõjuta taaste- ja vastupidavuskava tõhusa seire ja rakendamise eelmist hindamist. Taaste- ja vastupidavuskavas sisalduvate muudetud meetmetega kaasnevad eesmärgid ja sihid, sealhulgas need, mis on esitatud REPowerEU peatükis, on selged ja realistlikud ning nende eesmärkide ja sihtide jaoks kavandatud näitajad on asjakohased, aksepteeritavad ja usaldusväärsed.

Kulud

- (48) Vastavalt määruse (EL) 2021/241 artikli 19 lõike 3 punktile i ja V lisa kriteeriumile 2.9 on taaste- ja vastupidavuskavas, sealhulgas REPowerEU peatükis esitatud põhjendused muudetud taaste- ja vastupidavuskava hinnangulise kogukulu summa kohta mõõdukas ulatuses (hinne B) mõistlikud ja põhjendatud, kooskõlas kulutõhususe põhimõttega ja vastavuses riigis eeldatava majandusliku ja sotsiaalmõjuga.

- (49) Esitatud teabe kohaselt näitab uute investeeringute ja kava „REPowerEU“ meetmete kuluproгноoside hindamine, et enamik kuludest on mõistlikud ja usutavad, kuigi tõendid näitavad, et arvutuste üksikasjalikkus ja põhjalikkus on erinev. Mõnel juhul oli kuluhinnangute tegemiseks kasutatud metoodika ja eelduste kohta esitatud vähe üksikasju, osaliselt meetmete uudsuse tõttu, või olid need vähem selged, mis takistas selle hindamiskriteeriumi alusel hinde A andmist. Lisaks olid muudetud meetmete kuluproгноoside muudatused põhjendatud ja proportsionaalsed ning seetõttu ei muudetud nende kuluproгноoside põhjendatust ja usutavust võrreldes algse taaste- ja vastupidavuskavaga. Muudetud taaste- ja vastupidavuskava hinnanguline kogukulu on kooskõlas kulutõhususe põhimõttega ja vastavuses riigis eeldatava majandusliku ja sotsiaalmõjuga.

Taaste- ja vastupidavuskava sidusus

- (50) Vastavalt määruse (EL) 2021/241 artikli 19 lõike 3 punktile k ja V lisa kriteeriumile 2.11 sisaldab muudetud taaste- ja vastupidavuskava, sealhulgas REPowerEU peatükk, mõõdukas ulatuses (hinne B) meetmeid, millega tagatakse reformide ja avaliku sektori investeerimisprojektide rakendamisel sidus tegevus.

- (51) Taaste- ja vastupidavuskava muudatused on igas komponendis sidusad ja näitavad eri komponentide vahelisi temaatilisi seoseid ja koostoimet, seda eelkõige seoses rohepöördega ja lisatud uue REPowerEU peatükiga. REPowerEU peatükis esitatud meetmed on sidusust veelgi parandanud, tugevdades algse taaste- ja vastupidavuskava meetmeid, mis käsitlevad energia salvestamist, elektrivõrgu tugevdamist ja taastuenergia edendamist tööstuspiirkondades. Eelkõige seisnevad REPowerEU meetmed reformides ja investeeringutes, mille eesmärk on suurendada taastuenergia tootmist ja taastuvate energiaallikate integreerimist. Võrreldes algse taaste- ja vastupidavuskavaga on märkimisväärselt laiendatud ka meedet, millega toetatakse eramute energiatõhusat renoveerimist. Uus investeering avamere tuuleparkide arendamise hoogustamiseks on tihedalt seotud olemasolevate meetmetega taastuenergia osakaalu suurendamiseks ja peaks viima tuuleturbiinide kõrgusepiirangute kaotamiseni Liivi lahes ja kolmel saarel ning vallandama seega Eesti avamere tuuleenergia potentsiaali. Uute investeeringutega tervishoiutaristusse tagatakse, et säilib parem juurdepääs tervishoiule, mis oli ette nähtud alguses taaste- ja vastupidavuskavas. Samal ajal ei ole kõrvaldatud teatavaid piiranguid, mis on seotud algse taaste- ja vastupidavuskava sidususega. Muudetud taaste- ja vastupidavuskava investeeringute osa on endiselt tugevam kui reformide osa ning kava sotsiaalset mõõdet ei ole tugevdatud. Taaste- ja vastupidavuskava ei sisalda konkreetseid meetmeid põlevkivi kasutamise järkjärguliseks lõpetamiseks ning need sätestatakse eeldatavasti alles 2025. aasta lõpus energiasektori riiklikus arengukavas ning lisatud ei ole laiemaid reforme, nagu keskkonnahoidlik maksustamine.

Muud hindamiskriteeriumid

- (52) Komisjon leiab, et Eesti esitatud muudatused ei mõjuta nõukogu 29. oktoobri 2021. aasta rakendusotsuses antud positiivset hinnangut taaste- ja vastupidavuskava asjakohasusele, tulemuslikkusele, tõhususele ega sidususele artikli 19 lõike 3 punktides c, g ja j sätestatud hindamiskriteeriumide alusel.

Konsulteerimine

- (53) Muudetud taaste- ja vastupidavuskava, sealhulgas REPowerEU peatüki ettevalmistamisel sai Eesti tuge Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrusega (EL) 2021/240¹ kaudu (projekt „REPowerEU toetus“). Sidusrühmad kaasati täielikult kava „REPowerEU“ meetmete kavandamiseks kasutatud aruande koostamisse.
- (54) REPowerEU peatükki sisaldava muudetud taaste- ja vastupidavuskava rakendamisel konsulteeritakse iga meetme jaoks vajalike rakendusaktide vastuvõtmisel sidusrühmadega ning sidusrühmi teavitatakse korrapäraselt taaste- ja vastupidavuskava rakendamise edenemisest Eesti sellekohasel iga-aastasel üritusel. Selleks et tagada osalejate isevastutus, on äärmiselt oluline kaasata muudetud taaste- ja vastupidavuskavas, sealhulgas REPowerEU peatükis, sisalduvate investeeringute ja reformide elluviimisse kõik asjaomased kohalikud omavalitsused ja sidusrühmad, sealhulgas sotsiaalpartnerid.

¹ Euroopa Parlamendi ja nõukogu 10. veebruari 2021. aasta määrus (EL) 2021/240, millega luuakse tehnilise toe instrument (ELT L 57, 18.2.2021, lk 1).

Positiivne hinnang

- (55) Pärast seda, kui komisjon on andnud muudetud taaste- ja vastupidavuskavale, sealhulgas REPowerEU peatükile, positiivse hinnangu ja leidnud, et taaste- ja vastupidavuskava vastab rahuldavalt määruses (EL) 2021/241 sätestatud hindamiskriteeriumidele, tuleks kooskõlas kõnealuse määruse artikli 20 lõikega 2 ja V lisaga sätestada käesolevas otsuses muudetud taaste- ja vastupidavuskava, sealhulgas REPowerEU peatüki rakendamiseks vajalikud reformid ja investeerimisprojektid, asjakohased eesmärgid, sihid ja näitajad ning summa, mille liit teeb muudetud taaste- ja vastupidavuskava, sealhulgas REPowerEU peatüki rakendamiseks kättesaadavaks tagastamatu rahalise toetusena.

Rahaline toetus

- (56) Eesti muudetud taaste- ja vastupidavuskava, sealhulgas REPowerEU peatüki hinnanguline kogukulu on 953 330 000 eurot. Kuna muudetud taaste- ja vastupidavuskava, sealhulgas REPowerEU peatüki hinnanguline kogukulu on suurem kui Eesti jaoks kättesaadav ajakohastatud maksimaalne rahaline toetus, peaks Eesti muudetud taaste- ja vastupidavuskava, sealhulgas REPowerEU peatüki jaoks eraldatud, artikli 11 kohaselt arvutatud rahaline toetus olema võrdne Eesti muudetud taaste- ja vastupidavuskava, sealhulgas REPowerEU peatüki jaoks kättesaadava rahalise toetuse kogusummaga. See summa on 953 184 800 eurot.

- (57) Vastavalt määruse (EL) 2021/241 artikli 21a lõikele 5 esitas Eesti 28. veebruaril 2023 taotluse kõnealuse määruse artikli 21a lõikes 1 osutatud summa eraldamiseks, mis jaotatakse liikmesriikide vahel määruse (EL) 2021/241 IVa lisas osutatud metoodikas sätestatud näitajate alusel. REPowerEU peatükis sisalduvate määruse (EL) 2021/241 artikli 21c lõike 3 punktides b–f osutatud meetmete hinnanguline kogukulu on 90 040 000 eurot. Kuna see summa on suurem kui Eestile kättesaadav jaotusosa, peaks Eestile antav täiendav tagastamatu rahaline toetus olema võrdne jaotusosaga. See summa on 83 297 553 eurot.
- (58) Lisaks esitas Eesti 28. veebruaril 2023 kooskõlas Euroopa Parlamendi ja nõukogu määruse (EL) 2021/1755¹ artikliga 4a põhjendatud taotluse paigutada Brexitiga kohanemise reservist rahastusse ümber kogu oma esialgne eraldis summas 6 615 616 eurot. See summa tuleks teha kättesaadavaks REPowerEU peatükis sisalduvate reformide ja investeeringute toetamiseks täiendava tagastamatu rahalise toetusena.
- (59) Eesti jaoks kättesaadava rahalise toetuse kogusumma peaks olema 953 184 800 eurot.

¹ Euroopa Parlamendi ja nõukogu 6. oktoobri 2021. aasta määrus (EL) 2021/1755, millega luuakse Brexitiga kohanemise reserv (ELT L 357, 8.10.2021, lk 1).

REPowerEU eelmaksed

- (60) Eesti on taotlenud REPowerEU peatüki rakendamiseks järgmist rahastamist: paigutada ümber 6 615 616 eurot Brexitiga kohanemise reservi vahenditest tehtud esialgsest eraldisest ja 83 297 553 eurot Euroopa Parlamendi ja nõukogu direktiivi 2003/87/EÜ¹ kohase heitkogustega kauplemise süsteemi tulust.
- (61) Vastavalt määruse (EL) 2021/241 artiklile 21d taotles Eesti 9. märtsil 2023 eelmakset, mis moodustab 20 % taotletud rahastamisest. Sõltuvalt olemasolevatest vahenditest tuleks see eelmakse Eestile kättesaadavaks teha määruse (EL) 2021/241 artikli 23 lõike 1 kohaselt komisjoni ja Eesti vahel sõlmitava lepingu jõustumise korral ja sellega kooskõlas.
- (62) Nõukogu 29. oktoobri 2021. aasta rakendusotsust tuleks seepärast vastavalt muuta. Selguse huvides tuleks kõnealuse rakendusotsuse lisa täielikult asendada,

ON VASTU VÕTNUD KÄESOLEVA OTSUSE:

¹ Euroopa Parlamendi ja nõukogu 13. oktoobri 2003. aasta direktiiv 2003/87/EÜ, millega luuakse liidus kasvuhoonegaaside lubatud heitkoguse ühikutega kauplemise süsteem ja muudetakse nõukogu direktiivi 96/61/EÜ (ELT L 275, 25.10.2003, lk 32).

Artikkel 1

Nõukogu 29. oktoobri 2021. aasta rakendusotsust, millega kiidetakse heaks Eesti taaste- ja vastupidavuskavale antud hinnang, muudetakse järgmiselt.

- 1) Artikkel 1 asendatakse järgmisega.

„Artikkel 1

Taaste- ja vastupidavuskavale antud hinnangu heakskiitmine

Eesti muudetud taaste- ja vastupidavuskavale määruse (EL) 2021/241 artikli 19 lõikes 3 sätestatud kriteeriumide alusel antud hinnang kiidetakse heaks. Taaste- ja vastupidavuskava alla kuuluvad reformid ja investeerimisprojektid, taaste- ja vastupidavuskava seire ja rakendamise kord ja ajakava, sealhulgas asjakohased eesmärgid ja sihid, kavandatud eesmärkide ja sihtide saavutamise seotud asjakohased näitajad ning komisjonile vajalikele alusandmetele täieliku juurdepääsu andmise kord on esitatud käesoleva otsuse lisas.“

2) Artikli 2 lõiked 1 ja 2 asendatakse järgmisega:

„1. Liit teeb Eestile kättesaadavaks tagastamatu rahalise toetuse summas 953 184 800 eurot^{*}. See toetus hõlmab järgmist:

1. 759 545 893 eurot, mis on võimalik siduda juriidiliste kulukohustustega 31. detsembriks 2022;
 2. 103 725 738 eurot, mis on võimalik siduda juriidiliste kulukohustustega 1. jaanuarist 2023 kuni 31. detsembrini 2023;
 3. määruse (EL) 2021/241 artikli 21a lõike 6 kohaselt 83 297 553^{**} eurot üksnes kõnealuse määruse artiklis 21c osutatud meetmete jaoks, välja arvatud artikli 21c lõike 3 punktis a osutatud meetmed;
 4. 6 615 616 eurot, mis kantakse Brexitiga kohanemise reservist üle rahastusse.
2. Komisjon teeb liidu rahalise toetuse Eestile kättesaadavaks osamaksetena vastavalt käesoleva otsuse lisale. Kooskõlas määruse (EL) 2021/241 artikliga 13 tehakse eelmaksena kättesaadavaks 126 008 898 eurot.

Kooskõlas määruse (EL) 2021/241 artikliga 21d tehakse eelmaksena kättesaadavaks 17 982 634 eurot. Komisjon võib eelmakse teha kuni kahes osas.

Komisjon võib eel- ja osamaksed välja maksta ühes või mitmes osas. Osade suurus sõltub rahaliste vahendite kättesaadavusest.

-
- * See summa vastab rahaeraldise summale, mis jääb alles pärast seda, kui määruse (EL) 2021/241 artikli 6 lõikes 2 osutatud kuludest on maha arvatud Eesti proportsionaalne osa, ning mis arvutatakse kõnealuse määruse artiklis 11 sätestatud metoodika kohaselt.
- ** See summa vastab rahaeraldise summale, mis jääb alles pärast seda, kui määruse (EL) 2021/241 artikli 6 lõikes 2 osutatud kuludest on maha arvatud Eesti proportsionaalne osa.“

- 3) Lisa asendatakse käesoleva otsuse lisas esitatud tekstiga.

Artikkel 2

Käesolev otsus on adresseeritud Eesti Vabariigile.

Brüssel,

*Nõukogu nimel
eesistuja*